

Årsmelding 2010

Norsk entomologisk forening

I perioden har foreningen hatt følgende personer i ombud:

NEFs styre:

Formann	Geir E. Søli, Oslo
Nestformann	Jostein B. Engdal, Sætre
Sekretær	Jan Arne Stenløkk, Randaberg
Kasserer	Hallvard Elven, Oslo
Styremedlemmer	Morten Falck, Oslo Leif Aarvik, Ås Øivind Gammelmo, Grua

Styret for NEFs fond

Trond Hofsvang, Ås
 Lita Greve Jensen, Bergen
 Arne C. Nilssen, Tromsø

Distributør

Leif Aarvik, Ås

Revisor

Claus Christiansen, Ås

Valgkomité

Sigmund Hågvar, Ås
 Lars Ove Hansen, Drammen

Tidsskrifter

Norwegian Journal of Entomology

Redaktør Øivind Gammelmo, Grua
 Redaksjonskomiteen Arne C. Nilssen, Tromsø
 Lita Greve Jensen, Bergen
 Arild Andersen, Ås
 Knut Rognes, Stavanger
 John O. Solem, Trondheim

Insekt-Nytt

Redaktør Anders Endrestøl, Oslo
 Redaksjon Jan Arne Stenløkk, Randaberg
 Leif Aarvik, Ås
 Lars Ove Hansen, Drammen
 Hallvard Hatlen, Gjemnes
 Hallvard Elven, Oslo
 Eirik Rindal, Oslo

Insecta Norvegiae

Redaktør Lars Ove Hansen, Drammen
 Redaksjon Øivind Gammelmo, Grua
 Eirik Rindal, Oslo
 Frode Ødegaard, Trondheim

Norske Insekttabeller

Redaktør Sigmund Hågvar, Ås

NEFs Internettsider

Redaktør Hallvard Elven, Oslo

Representant i Samarbeidsrådet for bevaring av biologisk mangfold (SABIMA)

Øivind Gammelmo, Grua

Kartleggingskoordinator for Artsdatabanken (50% stilling) via SABIMA

Hallvard Holtung, Ås

Medlemstall

Ved utgangen av 2010 hadde foreningen 627 medlemmer. De fordeler seg på 503 norske, 39 nordiske og 85 fra utlandet utenfor Norden. Til sammen 76 av medlemmene er bytteforbindelser vi utveksler tidsskrifter med.

I løpet av året har foreningens medlemstall øket fra 616 til 627. Økningen har vært i den norske medlemsmassen (+12), mens antall utenlandske medlemmer viser en svak nedgang (-1). Alle nyinnmeldinger skjer nå via innmeldingsskjemaet på foreningens nettsider

2010 fikk vi melding fra Ommund Bakkevold som har vært kontaktperson for Jæren entomologklubb, ett av foreningens lokallag, om at klubben nå formelt er nedlagt etter 19 års drift (siden 1991). Klubbens midler (kr 2.735) ble overført som gave til Norsk Entomologisk Forening, og klubbens papirer ble overlatt NEFs sekretær.

Medlemsmøter

Det har blitt arrangert 6 medlemsmøter i 2010, alle avholdt i Zoologisk museum:

- 19. januar *Sommerens fangst.* Medlemmene presenterer sine fangster og forteller om opplevelser fra siste års feltsesong.
- 16. februar Årsmøte. Foredrag v/Finn Moe: *Insekter og natur i Sør-Afrika*
- 16. mars Sigmund Hågvar, Universitetet for miljø og biovitenskap: *Kalde typer: Om insekter som trives på snøen*
- 20. april *Utstyrskveld.* Presentasjoner av insektutstyr og fangstteknikker. Natur og Fritid v/ J. E. Røer, demonstrerte utstyr fra sitt assortiment.
- 2. november Stefan Olberg, Arne Laugsand og Øivind Gammelmo, alle BioFokus: *Om handlingsplan for sinoberbille og Oslofjordprosjektet.*
- 7. desember Jostein B. Engdal, Devegge Ruud og Tony Nagypal: *Entomologisk reise til Kyrgyzstan.*

Styremøter

Det har vært avholdt 2 styremøter: 20. april og 19. oktober 2010.

Ekskursjoner og kurs

Store Sletter, Råde, 8. mai. – *Kartleggingstur/fellefangst av møkklevende insekter.* Store Sletter, den største av Sletterøyene, ligger utenfor kysten i Råde kommune, nord for Rauer. Sletterøyene er flate øyer uten særlig trevegetasjon, og med et gunstig klima. Husdyr har beitet her i lang tid. Artsmangfoldet på Sletter-øyene er lite kartlagt. Fem entomologer var med for å undersøke insekt- og edderkopp-faunaen på Store Sletter. Det ble satt ut 10 fallfeller for fangst av møkklevende biller (samlet inn 20. mai). Flere rødlistede arter og nye arter for kommunen er så langt funnet i materialet.

Sør-Fron, 18.-20. juni. – *Norsk entomologisk forening årlige sommertreff.* Treffet hadde 20 deltagere, og det ble satt fokus på kartlegging i soleksponerte kulturlandskap i midtre Gudbrandsdalen mellom Ringebu og Hundorp, der man av erfaring vet at det forekommer mange sjeldne og truede insektarter. Til tross for et varierende vær, (til og med snø!), ble det gjort gode funn og etablert nye bekjentskap.

Gjerstad, 25.-26. juni. – *Edderkoppseminar.* Kurset ble lagt inn som en del av en lengre kartleggingstur langs sørlandskysten for å undersøke hot-spot-lokaliteter for edderkopper. Kurset ble avholdt av noen av ildsjelene i det svært produktive edderkoppmiljøet.

Kartleggingsturer (i samarbeid med SABIMA)

SABIMA har begynt å arrangere en del felles kartleggingsturer for å bygge opp et sterkere nettverk, og få en felles forståelse på tvers av artsgrupper. Det har blitt arrangert fire slike turer i 2010.

Auenlandet, Porsgrunn kommune, 24. mai. Auenlandet ligger på østsida av Langangsfjorden, mot grensa til Vestfold. Området er en berglendt kystsoner på larvikitt. Her finnes frodig kulturlandskap, klover og lier med rik edellauvskog, partier med sumpskog og skrinne koller dominert av furu og med noe innslag av eik. Det deltok 28 personer på turen. Det ble kartlagt i mange artsgrupper som biller, tovinger, øyenstikkere, fugl, karplanter, moser, lav og sopp.

Rauer, Fredrikstad kommune, 5. juni. Rauer, også kjent som Rauøy fort, er ei øy i Oslo-fjorden, mellom Bolærne og Engelsviken. Rauer er Forsvarets eiendom, og er stengt for allmennheten. Øya er unik pga sin størrelse, mangfold av naturtyper og det faktum at den er relativt lite berørt av menneskeferdsel. Flere truede arter som knapt finnes andre steder i landet har tallrike bestander på øya. Rauer er i en gjengroingsfase, og er også utsatt for fremmede arter. Det er derfor et stort skjøtselsbehov på øya. SABIMA hadde en svært vellykket kartleggingstur til øya med funn av 24 forskjellige rødlistearter. Det var 40 deltagere fra hver av de fem store biologiforeningene med på turen til Rauer.

Mikkelsrud, Aurskog-Høland kommune, 6. juli. Mikkelsrud er et småbruk som ligger inne på skogen mellom Lierfoss og Mangen i Aurskog. Her finnes store arealer med intakt slåttemark. Dette er kjent som Østlandets rikeste forekomst av solblom. Sju personer deltok, kun én entomolog. Området har fortsatt til gode å bli kartlagt grundig for entomologiske verdier.

Store Sletter, Råde kommune, 10. oktober. På denne turen til Store Sletter var vi 10 kartleggere, 2 av disse var entomologer.

Andre medlems- og publikumsaktiviteter

Biomangfolddagen 2010. I et samarbeid mellom Naturhistorisk museum og SABIMA, ble dagen markert med et åpent arrangement i Botanisk hage torsdag 20. mai 2010, kl. 10-19. NEF var representert med egen stand hvor vi hadde stilt ut insekter, og reklamert for foreningens tidsskrifter og medlemstilbud.

Tidsskrifter

Norwegian Journal of Entomology. Volume 57 (1) ble trykket 17. juni og sendt ut før sommeren. Volume 57 (2) ble trykket 17. desember og sendt ut i romjula. Situasjonen med god tilgang på publisert materiale fortsatte i 2010. Flere manus ligger på vent til Volume 58 (1). Det ble publisert 15 nye arter for vitenskapen, én ny slekt for vitenskapen, 84 nye arter for Norge, 3 nye arter for Sverige, én ny art for Fennoskandia og én ny art for Island. Tidsskriftet har publisert artikler innen en rekke organismegrupper: Diptera (8), Hymenoptera (4), Hemiptera (2), Coleoptera (2), Lepidoptera (1), Trichoptera (1) og Andre (2). Fra og med Volume 57 (2) har tidsskriftet fått ny layout når det gjelder fonter og oppsett av artiklene.

Insekt-Nytt har i 2010 kommet ut med fire hefter (Volum 35) Nr. 1 kom ut i mars og ble trykt i et opplag på 700. Nr. 2 kom ut i mai 2010 også med et opplag på 700. Nr. 3 kom ut i august med et opplag på 700. Nr. 4 kom ut i desember med et opplag på 750. Opplaget ble redusert til et nivå på 700 med nr. 4 i 2009. De tre første numrene dette året ble derfor holdt på 700. Vi har derimot sett at restopplaget blir i minste laget (noe som også skyldes at flere blader sendes ut), og vi gikk derfor opp til 750 med nr. 4 2010. Vi antar at opplaget kan ligge stabilt på dette en tid fremover. Ordningen med utsending (plastpakket eller adressen rett på heftet) ser ut til å fungere, og vi kommer derfor til å videreføre dette.

Insekt-Nytt blir distribuert til alle NEFs medlemmer, samt til flere biblioteker og offentlige kontorer, journalister o.a. Totalt sendes det derfor ut over 500 eksemplarer i Norge og ca. 100 til øvrige verden (medlemmer og bytteforbindelser).

NEFs nettsider

Foreningens nettsider har vært fysisk plassert på serveren til Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Adressen er: www.entomologi.no. Hallvard Elven har i 2010 vært ansvarlig for drifting og oppgradering av nettsidene.

Det har i i flere år vært behov for en oppgradering av foreningens nettsider, og i 2010 besluttet styret å benytte 30 000 kroner på fornying og videreutvikling av sidene. Nettsidene har fått et betydelig ansiktsløft i form av flere nye sider (bl.a. introduksjonsside for nybegynnere), oppdatering av utdatert innhold, og en ny grafisk profil. Foreningen har også i flere år arbeidet med å få scannet inn sine publikasjoner og gjøre disse fritt tilgjengelige via nettsidene. Dette arbeidet er nå på det nærmeste ferdigstilt, og i dag er 274 nummer/verker i seks tidsskriftserier lett tilgjengelige som pdf.

Kartleggingskoordinator

I 2009 ble Hallvard Holtung tilsatt ved SABIMA i halv stilling som kartleggingskoordinator i entomologi. Stillingen er finansiert gjennom en årlig bevilgning fra Artsdatabanken (kanalisert gjennom Direktoratet for naturforvaltning). Kartleggingskoordinatorens oppgave er å koordinere innsatsen blant NEFs medlemmer i arbeidet for å kartlegge vår insektfauna.

I tillegg til å koordinere kartleggingsinnsatsen blant våre medlemmer, skal kartleggings-koordinatoren også legge til rette for seminarer og turer, gi støtte til medlemmenes egne kartleggingsprosjekt, samt å bidra til å styrke foreningen generelt. En vesentlig del av stillingen består av arbeid med Artsobservasjoner, særlig med å få på plass kvalitetssikring av data.

Kartleggingsmidler

I tilknytning til kartleggingskoordinator-stillingen har NEF (gjennom SABIMA) også fått bevilget et årlig beløp som skal gå til kartlegging av norske insekter. Fra denne potten har det blitt delt ut kr. 30 000 til diverse kartleggingsprosjekt blant medlemmene. Disse midlene har blant annet gått til innkjøp av GPS, preparering- og fangstutstyr, samt til å dekke kartleggenes reiseutgifter.

Kartleggingskoordinatoren disponerer også en del utstyr som blir brukt til kartlegging av NEF-medlemmene. Eksempler på dette er.

- ✓ 2 lysfeller til kartlegging av nattsommerfugler. Den ene fellen har vært plassert på Storfosna Ørland. Materialet som har blitt samlet inn vil bli analysert av Kai Berggren, Kristiansand. Den andre fella har blant annet blitt plassert på Rauer, Fredrikstad en uke i august. Materialet fra Rauer vil bli kartlagt av Leif Aarvik, Ås.
- ✓ 10 feromonsett til kartlegging av glassvinger (fam. Sesiidae) Feromonene har blitt delt ut til kartleggere på forskjellige deler av landet, som har gjort mange nye funn av denne lite kartlagte dyregruppen.
- ✓ 7 vindusfeller på lån fra Naturhistorisk museum, Oslo, til kartlegging av biller knyttet til store løvtrær i Lier.
- ✓ 8 vindusfeller på lån fra Naturhistorisk museum, Oslo, til kartlegging av biller knyttet til store løvtrær på midtre Bolærne, Nøtterøy.

Kartlegging av klippeblåvinge (oppfølging av nasjonal handlingsplan). I samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA), som har det faglige ansvaret for klippe-blåvingens handlingsplan, har entomologer fra NEF søkt etter den meget sjeldne sommerfuglen på en rekke potensielle lokaliteter langs kysten av Sør- og Østlandet. I alt 13 områder i fylkene Vestfold, Østfold og Aust-Agder ble undersøkt. Det ble funnet lovende områder med gode bestander av smørbukk, men ingen klippeblåvinge. Kartleggerne fikk dekket reise- og kostutgifter i forbindelse med kartleggingen.

Artsobservasjoner og innsamlingstillatelse for fredede insekter

Artsobservasjoner. Utviklingen av Artsobservasjoner har fortsatt i 2010, og er en nettbasert løsning for registrering av artsfunn basert på den svenske Artsportalen. 'Artsobservasjoner – Småkryp' ble lansert 5. mai 2008, og i løpet av 2010 passerte basen 100 000 innrapporteringer. For NEF er det Hallvard Holtung som er involvert i koordineringen av dette arbeidet. I 2010 har man også satt i gang arbeidet med å validere (kvalitetssikre) dataene i basen. I første omgang er det kun rødlistede arter som blir validert. I 2010 har man også gått igjennom alle artsnavn i basen, og oppdatert de i følge gjeldende navnestandard. Med dette har det blitt mulig å rapportere inn funn av insektgrupper som tidligere ikke fantes i basen.

Innsamlingstillatelse for fredede insekter. I 2009 ble NEF gitt tillatelse til å samle inn beleggs-eksemplarer av fredede insekter i Norge (se Insekt-Nytt nr 2, 2009). Tillatelsen er gitt med en rekke betingelser, blant annet at det bare skal samles fra lokaliteter der arten ikke er samlet på minst ti år. Tillatelsen forvaltes av NEF ved kartleggingskoordinator Hallvard Holtung, som kan gi andre personer fullmakt til å samle inn.

I 2010 ble det utstedt 17 innsamlingstillatelser. Dette resulterte i innsamling av 8 belegg av apollo-sommerfugl, hvorav 4 er levert til offentlige vitenskapelige samlinger, samt ett belegg av sinoberbille, som er levert til Naturhistorisk museum, Oslo. I tillegg til de individene som er samlet inn, har tillatelsen resultert i en rekke observasjoner av fredede insekter som ikke er samlet inn. Flere av disse funnene er innrapportert i artsobservasjoner.no

Økonomi

Ved utgangen av 2010 har foreningen NOK 322 861,29 på to konti DnB. Av dette er NOK 193 965,36 plassert i en sparekonto, og utgjør foreningens fond.

Foreningens viktigste inntektskilder i 2010 var medlemskontingenter (NOK 143 108) og driftsstøtten fra Miljøverndepartementet (NOK 216 000). Foreningens største utgiftsposter var produksjon og trykking av Norwegian Journal of Entomology (NOK 173 817) og Insekt-Nytt (NOK 137 956).

Oslo, 5. februar 2011